

A szentendrei plébániatemplom

2010 október 01. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Szentendrére a legkevésbé illik a rejtőzködő jelző. A főváros közelében lévő jó huszonötezer lakosú látványtelepülés ország-világ előtt ismert, nyaranta bármely turisták milliói koptatják kedvükre kidekorált, vásári hangulatú utcáit. Az ajándékboltok között önfeledten téblábolók közül csak kevesen kapaszkodnak fel a templomdomb meredek lépcsőjén, pedig a szép kilátáson kívül ott van a barokk építészeti emlékekben bővelkedő város egyetlen középkori emléke, a római katolikus plébániatemplom.

A Duna-part e helyén a kelta eraviszkuszok telepedtek le, tőlük származik a hely Farkasvár jelentésű latin neve – *Ulcisia castra* –, ahogyan a rómaiak a birodalmuk keleti határán épített telepüket hívták. A Szentendre helynév első ízben egy 1146-ban kelt oklevélben fordul elő: „in curia episcopali S. Andreae secus Danubium”. Az Árpádok korában – és körében – kedvelt védőszent, Szent András apostol titulusát a Visegrádon épült bazilika kolostorral magyarázzák, ám könnyen ez lehetett a falu első templomának patrocíniuma is, mivel a plébánia Szent Kereszt titulusa csak a XIV. század óta fordul elő. Ez utóbbihoz biztosan közük lehetett az 1200-as években a környéken birtokot szerzett szentföldi keresztes lovagoknak, akik a szemközti szigeten kolostort építettek. A tatárjáráskor minden bizonnyal a johanniták védték a dombtetőn álló, fallal körülvett erődtemplomot. A falu – kikötő- és útvámjövendelmével együtt – a veszprémi püspökség javadalmai közé tartozott 1318-ig, ekkor cserebirtokok fejében Károly Róbert király vonta a kincstár fennhatósága alá. Később, egészen a török hódoltság végéig, a pilisi apátság volt a helybérura, az egyház kezén lévő földekre fogadták be 1690-ben a Délvidékről tömegesen menekülő szerbeket.

Visszatérve a Várdombra, ismerkedjünk meg a tekintélyes nagyságú, szép arányú templommal. Középkori történetének legérdekesebb dokumentuma az a perirat, amelynek tanúsága szerint 1284-ben lerombolták az esztergomi János-lovagok bizonyos régi kártétel megtorlásaként. A veszprémi káptalan keresetére a pápai bíróság ítélezett, amelynek következményeként 1332 és 1337 között már ismét virágzott a község Pál pap által gondozott plébániája. Ebből az időből való a templom gótikus részletei: a hajó déli ablakai, csúcsíves bejárata és a falon helyenként megmaradt festésnyomok. A torony sarkait és a hajó oldalát erősítő támpillérek szintén a XIV–XV. századi átépítésekről, ez utóbbiak a később elpusztult csúcsíves boltozatról árulkodnak. A középkori napóra a legrégebbi Magyarországon.

A török háborúk idején a Buda és Esztergom közötti hadi út mentén fekvő Szentendre – templomával együtt – tönkrement. 1710-ben az új kegyuraság, a Zichy-család építtette fel a romos plébániát, majd 1791-ben a bécsi udvar költségére renoválták és bővítették a templomot. Ebből az időből származik a barokk szószék és a főoltár, amelynek olajképe Jézus megkeresztelését mutatja.

A templomtól nem messze lévő, fallal kerített öreg temetőben, a két-háromszáz éves szerb síremlékek sorában – kakukktojásként – egy biztosan román kori, lovagkeresztes faragott sírkő látható, amely alighanem a XIII. századi szentendrei johanniták emlékét őrzi.

Ludwig Emil,mno.hu

Ajánló
